

Мр Ирена Милошевић
Основна школа «Бранко Радичевић»
Бања Лука

МУЗИЧКИ КВИЗ КАО НАЧИН ВРЕДНОВАЊА УСПЈЕХА УЧЕНИКА У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ЧЕТВЕРТОМ И ПЕТОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Резиме: У раду се даје примјер једноставног, рационалног и ефикасног начина вредновања успјешности ученика у усвајању основних програмских садржаја из области слушања музике и основа музичке писмености у разредној настави музичке културе креираног у виду музичког квииза знања. Повратна информација о резултатима рада ученика доступна је како наставнику тако и ученицима и омогућава објективно и обострано сагледавање остварених резултата у настави музичке културе чиме је унутрашња мотивација и наставника и ученика задовољена.

Кључне ријечи: праћење и вредновање, разредна настава музичке културе, музички квииз знања.

ЕВАЛУАЦИЈА ИСХОДА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Дијелови наставног процеса су: планирање, реализација и евалуација. У разредној настави музичке културе вредновање представља систем мјерења ефеката и резултата наставе и васпитања и обухвата не само ниво савладаности садржаја него и шире промјене личности ученика до којих је дошло педагошким дјеловањем наставника. «Обавеза сваког наставника је систематско праћење развоја музичких способности и вредновање музичких резултата сваког ученика понаособ. Ово није неопходно само ради оцјењивања учениковог успјеха већ и ради процјењивања ефикасности наставника, његових метода и уопште цјелокупног педагошког става према васпитанику. То подразумева сређене податке о сваком поједином ученику: квалитет и степен његове музикалности и његово понашање у свим понуђеним активностима (ритмичка прецизност, могућност контроле гласа, интонативно пјевање, емотивно реаговање на музику, опажање и разумијевање музичких законитости и појмова, развијеност потреба и интересовања за музику и друго). Разумљиво је да се ово праћење не односи само на рад у једној школској години, већ током сва четири разреда, а сваку насталу промјену наставник евидентира у одговарајућу картотеку података» (Стојановић, 1996, стр. 135). Према наведеном можемо да закључимо да се пред наставника ставља велика одговорност у погледу праћења и вредновања постигнућа ученика у настави музичке културе од чије «аљкавости» може да наступи «музичка закржљалост» ученика, а учињени пропусти се не могу у будућности исправити и надокнадити.

Миле Илић истиче да је основни смисао евалуације унапређивање процеса и побољшање резултата учења и поучавања. «Непоходно је да наставник примјењује двије врсте евалуације: 1. формативну или формалну евалуацију која се примјењује у процесу учења и поучавања ради побољшања његовог квалитета (а проводи се усменим испитивањем, писменим провјеравањем, процјеном илустрација, есеја, дебата и осталих продуката ученика...) и сумативну или сумарну евалуацију која се проводи на крају одређеног периода (семестра, полугодишта, школске године) ради утврђивања успјеха ученика у усвајању знања, вјештина, ставова, врлина итд., што се најчешће обавља тестирањем, анкетирањем, систематским посматрањем итд» (Илић, 2005, стр. 80). Наведени начини евалуације односе се и на разредну наставу музичке културе. Дакле, евалуацији исхода

васпитно-образовног рада у разредној настави музичке културе наставник мора да приступи одговорно и комплексно.

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА

У последње вријеме све чешће се у наставној пракси музичке културе примјењује музички квиз. Он садржи низ задатака објективног типа и користи се за утврђивање успјеха ученика у усвајању основних програмских садржаја из различитих области музичке културе. Дакле, може се креирати са пројеверавање знања из основа музичке писмености, области слушања музике и сл. Наставник музички квиз знања примјењује у сврху сумативне евалуације на крају полугодишта или школске године. Музички квизови знања су слични тестовима знања од којих се разликују, по томе што нису стандардизовани, тј. баждарени. Приликом израде задатака наставник треба да води рачуна о тежини, врсти и типу задатака. Важно је да наставник добро одмјери тежину задатака. Дакле, музички квиз треба да садржи 25% једноставних задатака, и 25% сложених задатака, а 50% средње ташких задатака. Пожљно је да се користе задаци отвореног и затвореног типа као и задаци типа дописивања, сређивања, повезивања, задаци вишеструког избора и сл. Питањима (задацима) треба да буде обухваћен садржај свих наставних јединица (теме).

Етапе израде музичког квиза су:

1. одређивање музичке области (нпр. слушање музике) за коју ће се креирати музички квиз знања;
2. формулисање питања, задатака за цјелокупан садржај који се провјерава;
3. логичка валидизација задатака – елиминишу се питања која већ на први поглед не задовољавају;
4. сондажно испитивање – израда пробних варијанти музичког квиза и њихова провјера на мањем, а ипак репрезентативном узорку ученика;
5. анализа резултата пробног испитивања путем музичког квиза – одбацују се задаци који нису валидни (питања на која су сви ученици одговорили или није одговорио нико) и
6. израда коначног облика квиза знања.

Музички квиз знања се може реализовати на два начина:

1. ученици индивидуално писмено рјешавају добијене задатке и
2. ученици подијељени у двије екипе усмено одговарају на питања из квиза.

Први начин рјешавања музичког квиза знања је економичнији, а други начин омогућава ученицима гласну интеракцију и тимски рад па је за ученике више подстицајан и са одушевљењем се укључују у активности. Музички квиз са тимским радом реализује се тако што одјељење гласањем бира два капитена и комисију коју чине три члана, судија и два члана комисије. Задатак комисије је да пажљиво прати која екипа се прва јавила, односно која екипа је дала тачан одговор (уз помоћ наставника) и резултат записује у предвиђену табелу. За сваки задатак екипа која тачно одговори, добија један бод. Она екипа која на крају квиза има више бодова, је побједничка екипа. Капитени бирају за своју екипу чланове од преосталих ученика. Наставник поставља питање (задатак), а екипа која се прва јави, саопштава одговор. Ако је одговор тачан, екипа добија један бод, а ако одговор није тачан, друга екипа има могућност да одговори на тај задатак.

Након реализације музичког квиза знања слиједи вредновање резултата рада ученика, а потом наставник врши квалитативну и квантитативну анализу резултата рада са циљем да се утврди шта и колико су ученици савладали из музичке области која је била садржај музичког квиза.

Можемо да закључимо да музички квиз знања у разредној настави музичке културе као начин вредновања ученичких знања наставницима омогућава детаљан увид у ученичка постигнућа, а ученицима већу мотивацију за рад. Повратна информација о резултатима рада је двосмјерна, тако да и наставник и ученици истовремено доживљавају успјех као резултат свога рада.

ЛИТЕРАТУРА

1. Илић, В. (2005). Приручник за учитеље за наставу музичке културе у трећем разреду основне школе. Београд: Креативни центар.
2. Илић, В. (2005). Приручник за учитеље за наставу музичке културе у трећем разреду основне школе. Београд: Креативни центар.
3. Илић, В. (2006). Приручник за учитеље за наставу музичке културе у четвртном разреду основне школе. Београд: Креативни центар.
4. Илић, М. (2005). Планирање и припремање ефикасне наставе. У зборнику: Усавршавањем наставника до активног учења ученика (стр. 72-85). Бања Лука: Републички педагошки завод.
5. Лекић, Ђ. (1991). Методика разредне наставе. Београд: Нова просвета
6. Наставни план и програм за основну школу – друга тријада (2006). Бања Лука: Министарство просвјете и културе Републике Српске.
7. Николић, Р. (2000). Школска постигнућа ученика са музичким способностима. У: *Зборник 6* (223-229). Вршац: Виша школа за образовање васпитача.
8. Пожгај, Ј. (1975). Методика гласбеног одгоја у основној школи. Загреб: Просвјетни сабор Хрватске.
9. Стевковић, Б., Домоњи, И. (1980). Приручник за наставнике разредне наставе музичког васпитања од првог до четвртог разреда основне школе. Сарајево: ИГКРО «Свјетлост», ООУР Завода за Уџбенике.
10. Стојановић, Г. (1996). Настава музичке културе од првог до четвртог разреда основне школе. Београд: Завод за Уџбенике и наставна средства.
11. Васиљевић, З. (1991). Музички буквар. Београд: Завод за Уџбенике и наставна средства.
12. Васиљевић, З., Стојановић, Г., Тракиловић, Д. (2000). Музичка култура за трећи и четврти разред основне школе. Српско Сарајево: Завод за Уџбенике и наставна средства РС.
13. Жупанић, Ј. (1968). Творба музичког дјела. Загреб: Школска књига.

ПРИЛОЗИ

1. Музички квиз знања из области слушања музике за четврти разред основне школе
2. Музички квиз знања из основа музичке писмености за четврти разред основне школе
3. Музички квиз знања из области слушања музике на крају првог полугодишта петог разреда основне школе – тимски рад
4. Музички квиз знања из области слушања музике за пети разред основне школе
5. Музички квиз знања из основа музичке писмености за пети разред основне школе

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ СЛУШАЊА МУЗИКЕ
ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА: _____
РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ: _____

Драга дјецо, крај је школске године. У четвртом разреду много тога смо научили из области слушања музике. Упознали смо нове композиторе и њихова вриједна дјела. Данас ћете имати прилику да провјерите колико сте били успјешни на часовима слушања музике, која дјела су вам остала у сјећању и колико је за вас битна квалитетна музика. Радићете на добијеним задацима самостално и, надам се, бити успјешни. Срећно!

1. Према начину извођења музику дијелимо на вокалну, инструменталну и вокално-инструменталну. Повежи правилно:

Друга руковет	вокално-инструментална
Бумбаров лет	инструментална
Кад би дјечи	вокална

2. Хор је мања или већа група пјевача. Може бити: _____, _____,
_____ или _____.

3. Који хор изводи композицију Друга руковет? _____

4. Балет је музичко дјело које се изражава _____.
Балет који смо слушали у четвртом разреду зове се _____,
а компоновао га је познати композитор _____.

5. Како се зову двије композиције које је компоновао Фредерик Шопен за популарне игре на двору које смо слушали на часовима музичке културе? _____

6. Композиције Турски марш и За Елизу изводе се на једном инструменту. Тај инструмент се зове _____.

7. У овој школској години слушали смо четири композиције из «Карневала животиња» које је компоновао Камил Сен-Санс. Напиши називе тих композиција:

8. Којим инструментом је дочаран дјечак Пећа из музичке приче Пећа и вук? _____

9. Напиши називе теби најдражих композиција које смо слушали у четвртом разреду!

10. Илуструј најдражу композицију!

Надам се да си успјешно ријешо/ла задатке!

Након што ученици ријеше добијене задатке, наставник чита тачна рјешења, а ученици вреднују своја остврења. Потом наставник врши квалитативну и квантитативну анализу са циљем да утврди шта и колико су ученици усвојили на часовима слушања музике у четвртом разреду основне школе.

Р Ј Е Ш Е Њ Е И Б Р О Ј Б О Д О В А З А Н А С Т А В Н И К Е

	РЈЕШЕЊЕ	БОДОВИ
1.	Друга руковет – вокална Бумбаров лет – инструментална Кад би дјечи – вокално-инструментална	6
2.	мушки, женски, дјечији или мјешовити хор	4
3.	мјешовити хор	2
4.	покретом уз пратњу музике Игра шећерне виле из балета Крцко Орашчић П. И. Чајковски	3
5.	Полонеза и Валцер	4
6.	клавир	1
7.	Марш лавова, Слон, Акваријум и Лабуд	8
8.	виолином	2
9.		3
10.		2
	УКУПНО БОДОВА	35

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ ЗА
ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА: _____
РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ: _____

Драга дјецо, данас нам је задњи час музичке културе у овој школској години. На данашњем часу музичке културе имаћете прилику да провјерите шта и колико сте научили на часовима пјевања и свирања током школске године. Прво ћете рјешавати Квиз знања из основа музичке писмености, а потом ћемо заједно утврдити колико сте били успјешни.

Желим вам успјешан рад!

1. а) Музика је умјетност која се изражава тоновима. Заокружи ДА НЕ
б) Тактирање је музичко бројање. Заокружи ДА НЕ
в) Такт је мала музичка цјелина заокружена тактним цртицама. Заокружи ДА НЕ
г) Јединица бројања је половина ноте. Заокружи ДА НЕ
2. За вријеме тактирања у $2/4$ такту гласно бројимо _____, у $3/4$ такту _____, а у $4/4$ _____.
3. Промјеном тонских трајања и њихових наглашавања настаје _____. Он може бити _____ и _____.
4. Повежи правилно:

Цијела нота	траје два откуцаја.
Половинка	траје један откуцај.
Четвртинка	траје пола откуцаја.
Осминка	траје четири откуцаја.
5. Свака нотна вриједност има своју паузу која траје _____ откуцаја колико траје и та нотна вриједност.
6. Ноте се пишу у _____. Он има пет линија и _____ празнине.
7. Начини именовања тонова су солмизација и абецеда. Напиши солмизацијом и абецедом редом тонове које смо до сада научили:
СОЛМИЗАЦИЈОМ _____
АБЕЦЕДОМ _____
8. Напиши:
 - а) солмизацијом тон који се налази на помоћној линији испод линијског система _____,
 - б) абецедом тон који се налази на другој линији линијског система _____,
 - в) солмизацијом тон који се налази у првој празнини линијског система _____ и
 - г) абецедом тон који се налази испод линијског система _____.

9. Ако лук повезује двије ноте исте висине, значи да _____, а ако лук повезује ноте различите висине, значи да _____.

10. Објасни музичке ознаке:

а) Корона _____.

б) Знак за понављање _____.

в) Прима и секунда волта _____.

Надам се да си успјешно ријешило/ла задатке!

Након што ученици ријеше добијене задатке, наставник чита тачна рјешења, а ученици вреднују своја остврења. Потом наставник врши квалитативну и квантитативну анализу.

Р Ј Е Ш Е Њ Е И Б Р О Ј Б О Д О В А З А Н А С Т А В Н И К Е

	РЈЕШЕЊЕ	БОДОВИ
1.	да, да, да, не	4
2.	пр-ва, дру-га пр-ва, дру-га, тре-ћа пр-ва, дру-га, тре-ћа, че-та	3
3.	ритам, једноличан и разнолик	3
4.	Цијела нота траје четири откуцаја Половинка траје два откуцаја Четвртинка траје један откуцај Осминка траје пола откуцаја	4
5.	исто	2
6.	линијском систему, четири празнине	2
7.	до, ре, ми, фа, сол С, D, E, F, G	4
8.	до, G, фа, D	8
9.	их везује у једну по трајању пјевамо или свирамо повезано	4
10.	Продужава ноту по жељи извођача Мелодија се пјева два пута Мелодија се пјева или свира први пут до прима волте, а други пут до секунда волате, али се прима волта прескаче	6
	УКУПНО БОДОВА	40

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ СЛУШАЊА МУЗИКЕ НА КРАЈУ ПРВОГ ПОЛУГОДИШТА ПЕТОГ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ – ТИМСКИ РАД

Музички квиз реализовати на сљедећи начин:

Одјељење гласањем бира:

- комисију за музички квиз коју чине три члана и то судија и два члана комисије,
- и два капитена.

Задатак комисије је да пажљиво прати која екипа се прва јавила, односно која екипа је дала тачан одговор (уз помоћ наставника) и резултат записује у предвиђену табелу. За сваки задатак екипа која тачно одговори, добија један бод. Она екипа која на крају квиза има више бодова, је побједничка екипа.

Капитени бирају за своју екипу чланове од преосталих ученика.

Наставник поставља питање (задатак), а екипа која се прва јави, саопштава одговор. Ако је одговор тачан, екипа добија један бод, а ако одговор није тачан, друга екипа има могућност да одговори на тај задатак.

ПРВА СЕРИЈА ПИТАЊА

Наставник пушта са снимљеног материјала почетак композиције, а екипе погађају о којој је композицији ријеч.

ДРУГА СЕРИЈА ПИТАЊА

1. Шта је руковет? (композиција настала на основу народних пјесама)
2. Како се зове композитор који је компоновао композицију Словенска игра бр. 1 (А. Дворжак)
3. Шта је менует? (Стара француска дворска игра. Игра се у паровима, ситним корацима.)
4. У којој композицији, у њеном извођењу осим гудачког оркестра учествују и дјечији инструменти? (Дјечија симфонија)
5. Како се зове композитор који је компоновао ту композицију? (Јозеф Хајдн)
6. Шта је бадинери? (композиција за соло инструмент уз пратњу оркестра)
7. Ко је компоновао Веселе разговоре? (Ј. С. Бах)
8. Шта је серенада? (љубавна пјесма)
9. Који инструмент заједно са оркестром изводи Наполитанску пјесму (виолина)
10. Како се зове инструмент који се чује на почетку композиције Валцер цвијећа? (харфа)

Сумирање резултата и проглашење побједничке екипе.

Потом наставник врши квалитативну и квантитативну анализу.

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ СЛУШАЊА МУЗИКЕ ЗА
ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА: _____

РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ: _____

Драга дјецо, крај је школске године. У петом разреду много тога смо научили из области слушања музике. Упознали смо нове композиторе и њихова вриједна дјела. Данас ћете имати прилику да провјерите колико сте били успјешни на часовима слушања музике, која дјела су вам остала у сјећању и колико је за вас битна квалитетна музика. Радићете на добијеним задацима самостално и, надам се, бити успјешни.

Срећно!

- Девету руковет компоновао је:
а) Владо Милошевић б) Стеван Стојановић Мокрањац в) Марко Тејчевић
- Седам балканских игара је дјело настало на основу:
а) сликарског дјела б) књижевног дјела в) народних пјесама и игара
- Чешки композитор Антоњин Дворжак у својој композицији за оркестар оживљава народне игре своје домовине. Та композиција се зове _____.
- Моцартов Менует из Мале ноћне музике изводи:
а) гудачки оркестар б) хор в) солиста и хор
- Композиција у којој се мелодија француске пјесме много пута понавља зове се Варијације на мелодију Француске пјесме. ДА НЕ
- Јозеф Хајдн је компоновао Дјечију симфонију. У њеном извођењу учествују:
а) глас и клавира б) гудачки оркестар и дјечији инструменти в) хор
- Композиција за соло инструмент уз пратњу оркестра коју је компоновао Јохан Себастијал Бах зове се Весели разговори или _____.
- Балет Лабудово језеро компоновао је:
а) Модест Мусоргски б) Исидор Бајић в) Петар Иљић Чајковски
- Повежи правилно:
Шарл Гуно Свадебни марш
Феликс Менделсон Марш, Чигра, Лоптање
Жорж Бизе Марш из опере Фауст
- Како се зове посљедња у низу композиција из Крневала животиња?
а) Магарац б) Финале из Крневала животиња в) Птице

11. Композитор Модест Мусоргски је своје композиције Баба Јага и Игра пилета у љусци од јајета компоновао инспирисан: а) прочитаном књигом б) гледаном представом в) сликама са изложбе

12. Напиши три композиције које су ти се највише допале:

_____, _____, _____.

13. Нацртај свој омиљени инструмент!

Надам се да си успјешно ријешило/ла задатке!

Након што ученици ријеше добије задатке, наставник чита тачна рјешења, а ученици вреднују своја остврења. Потом наставник врши авалитативну и квантитативну анализу.

РЈЕШЕЊЕ И БРОЈ БОДОВА ЗА НАСТАВНИКЕ

	РЈЕШЕЊЕ	БОДОВИ
1.	б	1
2.	в	1
3.	Словенска игра бр. 1	3
4.	а	2
5.	да	1
6.	б	2
7.	Бадинери	2
8.	в	1
9.	Шарл Гуно - Марш из опере фауст Феликс Менделсон - Свadbени марш Жорж Бизе - Марш, Чигра, Лоптање	6
10.	б	1
11.	в	1
12.		2
13.		2
	УКУПНО БОДОВА	25

МУЗИЧКИ КВИЗ ЗНАЊА ИЗ ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ ЗА
ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ УЧЕНИКА: _____
РАЗРЕД И ОДЈЕЉЕЊЕ: _____

УПУТСТВО ЗА УЧЕНИКЕ

На данашњем часу музичке културе радићеш самостално на рјешавању одређених задатака.

Ради на сљедећи начин. Прво прочитај задатке, затим се врати на почетак и рјешавај задатке редом. Ако неки задатак не знаш да ријешис, не губи вријеме, већ пређи на наредни задатак. Кад урадиш све задатке, ако ти остане времена, врати се на задатке које ниси урадио и покушај да их ријешис.

За рјешавање задатака имаш 45 минута.

ЖЕЛИМ ТИ УСПЈЕШАН РАД!

На сљедећа питања одговори заокруживањем слова једног од понуђених одговора!

- Брзина извођења композиције зове се:
а) динамика б) темпо ц) мјера
- Јачина извођења композиције зове се:
а) ритам б) мелодија ц) динамика
- Плес у 3 / 4 мјери зове се:
а) марш б) валцер ц) танго
- Претакт је:
а) непотпуни такт б) дио такта ц) нота
- Композитор који је компоновао Марш из опере Фауст зове се:
а) Стеван Христић б) Шарл Гуно ц) Стеван Стојановић Мокрањац

У сљедећим задацима допуни реченице!

6. Музика уз коју се корача зове се _____.

7. Нотна вриједност зове се _____ и траје _____ откуцаја.
Нотна вриједност зове се _____ и траје _____ откуцаја.

8. Музичка солмизација гласи: _____.

9. Абецеда гласи: _____.

10. Основне ознаке за темпо су: _____.

11. Ознака за динамику *f* (форте) значи да се пјевање или свирање изводи _____, а ознака *p* (пиано) да се изводи _____.

12. Знак || : зове се _____ или _____.

13. Дата су имена композитора и композиција. Повежи правилно које дјело припада којем композитору.

Шарл Гуно	У круг, у круг
Н. Херцигоња	Свадбени марш
Феликс Менделсон	Марш из опере Фауст

14. Напиши називе пјесама које си научио/ла у другом полугодишту (три пјесме)!

1. _____
2. _____
3. _____

Наставник саопштава тачна рјешења, а ученици вреднују своја остврења, након чега слиједи дискусија о успјешности ријешених задатака и квалитативна и квантитативна анализа.

Р Ј Е Ш Е Њ Е И Б Р О Ј Б О Д О В А З А Н А С Т А В Н И К Е
Р Ј Е Ш Е Њ Е Б О Д О В И

1.	б	1
2.	ц	1
3.	б	1
4.	а	1
5.	б	1
6.	марш	2
7.	половинака – два откуцаја цијела нота – четири откуцаја	4
8.	ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ, ДО	3
9.	С D E F G A H C	3
10.	лагано, умјерено, брзо	3
11.	јачко, тихо	4
12.	знак за понављање, репетиција	4
13.	Шарл Гуно – Марш из опере Фауст Н. Херцигоња – У круг, у круг Феликс Менделсон – Свадбени марш	6
14.		6
	УКУПНО БОДОВА	40

